

SPES NON CONFUNDIT

บรรดาผู้จาริก
แสวง
ความหวัง

20 บทเรียน CCP โอกาสปีศักดิ์สิทธิ์ ค.ศ. 2025

โดย ศูนย์คริสตศาสนธรรมสังฆมณฑลราชบุรี

บทเรียนที่ 12

เสียงเรียกร้องแห่งความหวัง ของระบบนิเวศ

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียน

1. รู้ว่ามนุษย์มีส่วนทำลายระบบนิเวศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์
2. ตระหนักและเห็นความสำคัญของเสียงเรียกร้องของระบบนิเวศที่ถูกทำลาย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูและดูแลรักษา
3. ใส่ใจดูแลรักษา ไม่ทำลาย และเป็นกระบอกเสียงแก่คนรอบข้าง เพื่อช่วยกันทำให้ระบบนิเวศที่ดีกลับคืนมา

กิจกรรม

กิจกรรม “Super Hero ทั่วโลก”

- อุปกรณ์
1. ใบงานปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน้า 77-79
 2. กระดาษ A4 และปากกา จำนวน 1 ชุด สำหรับจดบันทึกการประชุมกลุ่ม

ดำเนินการ

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม หรือพิจารณาตามจำนวนผู้เรียนที่มี
2. ผู้สอนเตรียมใบงานปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5 หัวข้อ
3. ให้ผู้เรียนสุ่มเลือกใบงานว่า กลุ่มของตนจะได้ใบงานปัญหาเรื่องใด กลุ่มละ 1 ใบงาน ตามที่ได้เตรียมไว้
4. จากนั้นให้ผู้เรียนเลือก Super Hero 1 คนหรือ 1 ตัวการ์ตูน เช่น สไปเดอร์แมน หรือใครก็ตามที่เราชื่นชอบ เพื่อมาช่วยแก้ปัญหาตามโจทย์ที่ได้รับ โดยใช้ความสามารถพิเศษของ Super Hero นั้น ๆ และจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหาให้เขียนออกมาเป็นข้อ ๆ (ใช้เวลา 10-15 นาที)
5. เมื่อเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอปัญหาและวิธีการจัดการกับปัญหาว่าจะใช้ความสามารถของ Super Hero ที่กลุ่มเลือกด้วยวิธีการใด
6. สำหรับเด็กเล็ก ๆ ที่เขียนไม่คล่อง ให้ผู้สอนใช้วิธีการถามและพูดคุยกุยแทน

วิเคราะห์ ผู้สอนสนทนากับผู้เรียน

1. ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ผู้เรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไร (ให้ผู้เรียนช่วยกันตอบ)
2. หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไข จะส่งผลกระทบต่อโลกของเราอย่างไรบ้าง (โลกร้อน, น้ำท่วม, ภัยพิบัติ, ความอดอยากขาดแคลน ฯลฯ)
3. ใครสามารถแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้บ้าง (รัฐบาล, ผู้มีอำนาจ, เราแต่ละคน)

สรุป ปัญหาทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ล้วนมาจากน้ำมือของมนุษย์ และในเวลาเดียวกันมนุษย์ทุกคนก็มีหน้าที่ช่วยกันปกป้อง ดูแล แก้ไข จึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้

1. วันที่ 24 กรกฎาคม 2025 ที่ผ่านมาเป็น “วันหนี้โลก - Earth Overshoot Day” วันสำคัญนี้บ่งชี้ว่า มนุษยชาติได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินกว่าที่โลกสามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ในรอบปี นับเป็นสัญญาณเตือนภัยที่ชัดเจนถึงการใช้ทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืนของเรา และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน

Global Footprint Network (GFN) องค์กรวิจัยระดับนานาชาติ เป็นผู้คำนวณและประกาศวันนี้ขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากหลายแหล่ง ซึ่งบ่งชี้ว่าปัจจุบัน มนุษยชาติใช้ทรัพยากรธรรมชาติเร็วกว่าที่ระบบนิเวศสามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ในหนึ่งปีถึง 1.8 เท่า หมายความว่า ด้วยอัตราการใช้ทรัพยากรในปัจจุบัน เราต้องการโลกถึง 1.8 โลก จึงจะเพียงพอต่อความต้องการของประชากรโลกอย่างยั่งยืนในหนึ่งปี การที่มนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเร็วกว่าที่ธรรมชาติสร้างขึ้นใหม่ได้ เปรียบเทียบได้เหมือนการถอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์เร็วกว่าที่ ดอกเบี้ยออกจ่าย ทำให้ 'เงินต้น' หรือทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ค่อย ๆ ลดลงเรื่อย ๆ และหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แนวโน้มนี้อาจนำไปสู่วิกฤตทางนิเวศวิทยาที่รุนแรงในอนาคตอันใกล้

“วันหนี้โลก” เป็นเครื่องเตือนใจที่ทรงพลังว่าเราต้องเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจของเรา เพื่อให้สอดคล้องกับขีดจำกัดของโลก การกระทำของเรานี้จะกำหนดอนาคตของโลกใบนี้ ดังนั้น ทุกคนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ตระหนักถึงผลกระทบของกิจกรรมมนุษย์ต่อโลก และถึงเวลาแล้วที่ต้องลงมือทำอย่างจริงจัง เพื่อการจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในอนาคต (ข้อมูลจาก Overshoot.footprintnetwork.org และ Clubofrome.org)

2. โอกาสปีศักดิ์สิทธิ์แห่งความหวัง พระสันตะปาปาฟรังซิสเตือนเราว่า ทรัพยากรสมบัติของโลกไม่ได้ถูกกำหนดไว้สำหรับอภิสิทธิ์ชนเพียงไม่กี่คน แต่สำหรับทุกคน คนร่ำรวยต้องมีใจกว้าง มีใช้หนี้เสียตาไปจากใบหน้าของพี่น้องที่ขัดสน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าคิดถึงผู้ที่ขาดแคลนน้ำและอาหาร ความหิวโหยเป็นเรื่องน่ากลัว เป็นแผลเปิดบนร่างกายของมนุษยชาติและเรียกร้องเราทุกคนให้ตรวจสอบมโนธรรมของตนอย่างจริงจัง ข้าพเจ้าขอเรียกร้องอีกครั้งว่า “ด้วยเงินที่ใช้ไปกับอาวุธและค่าใช้จ่ายทางการทหารอื่น ๆ ขอให้เราส่งกองทุนระดับโลก

ที่สามารถยุติความหิวโหย และสนับสนุนการพัฒนาในประเทศยากจนที่สุด เพื่อประชาชนไม่หันไปใช้สถานการณที่รุนแรงหรือภาพลวงตา หรือต้องออกจากประเทศของตน เพื่อแสวงหาชีวิตที่มีศักดิ์ศรีมากกว่า

คำเรียกร้องอีกประการหนึ่งที่ข้าพเจ้าปรารถนาในแสงสว่างแห่งปีศักดิ์สิทธิ์แห่งความหวังนี้ คือการมุ่งไปยังประเทศที่ร่ำรวยกว่า ข้าพเจ้าขอให้ประเทศเหล่านั้น ตระหนักถึงความหนักหน่วงของการตัดสินใจในอดีตของพวกเขา และมุ่งมั่นที่จะยกหนี้ให้ประเทศที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มิใช่เป็นเพียงเรื่องความมีน้ำใจแต่เป็นเรื่องของความยุติธรรม ซึ่งปัจจุบันปัญหานี้ยิ่งร้ายแรงมากขึ้น เพราะความเหลื่อมล้ำที่แท้จริง รูปแบบใหม่ที่ตระหนักมากขึ้น คือ “หนี้ระบบนิเวศ” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระหว่างโลกซีกเหนือและโลกซีกใต้ ซึ่งเชื่อมโยงกับความไม่สมดุลทางการค้า และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม บางประเทศมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่สมดุลมาเป็นเวลานาน ตามที่พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์สอนไว้ **แผ่นดินโลกเป็นของพระเจ้า และเราทุกคนเป็นผู้อาศัย เราเป็น “คนต่างแดนและผู้เช่า” (เทียบ ลนต. 25:23)** หากเราปรารถนาเตรียมเส้นทางสู่สันติภาพของโลกอย่างแท้จริง เราต้องมุ่งมั่นที่จะแก้ไขสาเหตุหลัก ๆ ของความอยุติธรรม และจัดการกับหนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ รวมทั้งเลี้ยงอาหารบรรดาคนหิวโหย (Spei Non Confundit 16)

3. เมื่อมองย้อนกลับไปในเส้นทางของมนุษยชาติ ลึกไปกว่านั้นคือ เส้นทางของความเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้า ผู้เป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตและสรรพสิ่ง ในฐานะพระผู้สร้าง พระองค์มิได้ทรงเจยเมยหรือละเลยต่อการสร้างของพระองค์ หรือปล่อยให้การสร้างของพระองค์เสียเปล่า แต่ทรงใส่ความรัก ห่วงใย เอาใจใส่ต่อทุกสรรพสิ่งไว้ในดวงใจมนุษย์ในหน้าที่ที่ทรงมอบหมาย **“พระยาห์เวห์พระเจ้าทรงนำมนุษย์มาไว้ในสวนเอเดน เพื่อเพาะปลูกและดูแลสวน” (ปฐมก. 2:15)** **“พระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่านทรงเอาพระทัยใส่ดูแลแผ่นดินนี้ พระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่านทอดพระเนตรแผ่นดินนี้ตลอดทั้งปี” (ฉธบ. 11:12)** มิใช่แค่มนุษย์ที่เป็นสิ่งสร้างที่พระเจ้าทรงรักมากที่สุด แต่ทุกสรรพสิ่งบนแผ่นดินก็เป็นของพระองค์ด้วย **“แผ่นดินและสรรพสิ่งบนแผ่นดินเป็นของพระยาห์เวห์ โลกและผู้คนที่อยู่ในโลกก็เช่นเดียวกัน” (สดด. 24:1)**

4. นักบุญฟรังซิส อัสซีซี ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักบุญผู้อุปถัมภ์สัตว์และระบบนิเวศ ท่านรักทุกสรรพสิ่งที่พระเจ้าสร้าง ครั้งหนึ่ง ท่านได้ออกไปเทศนาที่ตำบลลารนาโด และก่อนที่ท่านจะเริ่มเทศน์สอน ท่านสั่งให้นกกระจาบบ่อยเจียบ ๆ จนกว่าท่านจะเทศน์เสร็จ นกเหล่านั้นก็นับนอน ท่านจึงเทศน์สอนประชาชนอย่างร่าเริง ทุกคนที่ได้ฟังก็มีความศรัทธา และเมื่อเทศน์จบ ท่านเงยหน้าขึ้น ก็สังเกตเห็นนกจำนวนมากเกาะอยู่บนกิ่งไม้ ท่านจึงบอกกับเพื่อน ๆ ว่า “คอยอยู่ที่นี้ก่อน ฉันจะไปเทศน์ให้น้องนกฟัง” แล้วท่านก็เดินไปที่สวนนั้นและเริ่มเทศน์ บรรดานกก็พากันบินลงมาหาท่าน อยู่รวมกันเป็นหมู่ เมื่อท่านเทศน์จบพวกนกก็ไม่ยอมไป ท่านจึงเดินไปมาระหว่างนกพวกนั้น ต่อมาเมื่อท่านอวยพรแล้วพวกนกก็จึงยอมจากไป

คำเทศน์สอนบรรดานกมีดังนี้ “พี่น้องนกทั้งหลาย พวกเจ้าจำต้องสรรเสริญพระเจ้าเสมอในทุกแห่งหน เพราะพระองค์ได้สร้างพวกเจ้ามาให้มีอิสระในการบินไปได้ตามใจชอบ ให้มีเครื่องแต่งกายเป็นสองและสามชั้น และได้สงวนพืชพันธุ์ของพวกเจ้าไว้ในเรือของโนอาห์ เพื่อเผ่าพันธุ์ของพวกเจ้าจะได้ไม่ลดน้อยลงในโลก และยังให้เกียรติพวกเจ้า โดยให้เป็นสัตว์อยู่ในอากาศ นอกจากนี้ พวกเจ้ามิได้หว่านข้าวหรือเก็บเกี่ยว พระองค์ก็ยังได้ทรงบำรุงเลี้ยง โดยให้หมีแม่น้ำล่าธารสำหรับดื่ม มีภูเขาและเหวเป็นที่พักพิง มีต้นไม้ใหญ่เป็นที่อาศัยและทำรัง และทั้งที่พวกเจ้าไม่รู้จักสนเข็มหรือเย็บผ้า พระองค์ก็ทรงตกแต่งพวกเจ้าและบรรดาลูกหลานด้วยขนอันงดงาม เพราะเหตุนี้ พี่น้องนกทั้งหลาย จำเป็นที่พวกเจ้าจะต้องรักพระเจ้าผู้สร้างมาก ๆ เพราะพระองค์ได้ทรงโปรดพระคุณมากมายแก่พวกเจ้า และจงระวังตัว อย่าได้มีใจอกตัญญู แต่งพยายามสรรเสริญพระองค์เป็นนิตย์”

5. ขอให้บทเทศน์ของนักบุญฟรังซิสที่มีต่อบรรดานก ได้เตือนใจเรา เช่นกันว่าเราก็คือเป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า ที่ต้องสรรเสริญโมทนาคุณพระองค์ ลำนึกและตระหนักถึงการเป็นหนึ่งเดียวกับสรรพสิ่งบนโลกนี้ กลับมาไตร่ตรองถึงหน้าที่ที่องค์พระผู้เป็นเจ้าได้มอบหมายแก่เรา ผ่านมนุษย์คู่แรกในการเป็นผู้ดูแลสิ่งสร้างของพระองค์

“พระยาห์เวห์พระเจ้า ทรงนำมนุษย์มาไว้ในสวนเอเดน เพื่อเพาะปลูกและดูแลสวน” (ปฐมก. 2:15)

และส่งต่อมาถึงเราจนทุกวันนี้ ที่ไม่ใช่แค่เพียงไม่ทำลายแต่ต้องช่วยกันรักษา น้ำ ไฟ ไม่ใช่ก็ปิด ลดปริมาณขยะทิ้งขยะให้ลงถังเพื่อไม่สร้างมลพิษทางน้ำและในทก ๆ ทาง ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มอากาศดี ๆ โดยเริ่มจากตัวเราก่อนเป็นอันดับแรก และส่งต่อไปสู่เพื่อนพี่น้องรอบข้าง ให้ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สรรพสิ่งต่าง ๆ ยังคงอยู่จนถึงรุ่นลูกหลานของเรา

ก. ข้อควรจำ

1. วันที่ 24 กรกฎาคม 2025 ถูกกำหนดให้เป็น “วันหนีนิเวศโลก” หรือ Earth Overshoot Day ประจำปีนี้
2. ทรัพยากรสมบัติของโลกไม่ได้ถูกกำหนดไว้สำหรับอภิสิทธิ์ชนเพียงไม่กี่คน แต่สำหรับทุกคน คนร่ำรวยต้องมีใจกว้าง มิใช่หันเหสายตาไปจากใบหน้าของพี่น้องที่ขัดสน
3. แผ่นดินและสรรพสิ่งบนแผ่นดินเป็นของพระยาห์เวห์ โลกและผู้คนที่อยู่ในโลกก็เช่นเดียวกัน (สดด. 24:1)
4. นักบุญฟรังซิสอัสซีซี ได้รับการยกย่องว่า เป็นนักบุญผู้อุปถัมภ์สัตว์และระบบนิเวศ เพราะท่านรักทุกสรรพสิ่งที่พระเจ้าสร้าง
5. น้ำ ไฟ ไม่ใช่ก็ปิด ลดปริมาณขยะ ทิ้งขยะให้ลงถังเพื่อไม่สร้างมลพิษทางน้ำและในทก ๆ ทาง ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มอากาศดี ๆ โดยเริ่มจากตัวเราก่อนเป็นอันดับแรก และส่งต่อไปสู่เพื่อนพี่น้องรอบข้าง

ข.กิจกรรม ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก้ได้ด้วยตัวเรา” ทำในสมุดประจำตัว

1. ให้ผู้เรียนแต่ละคนนึกถึงปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ ๆ ตัว เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือในชุมชน 1 อย่าง
2. ให้ผู้เรียนหาวิธีว่า จะจัดการปัญหานั้นอย่างไรโดยใช้พลังและความสามารถที่ตนมี

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก้ได้ด้วยตัวเรา		
ปัญหา	ความสามารถพิเศษ	วิธีการจัดการปัญหา
ตัวอย่าง ขยะปลิวตามทางเดิน ทิ้งขยะกันไม่ลงถัง	ลายมือสวย เขียนบอร์ดได้	1.เขียนบอร์ดกำหนดจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน และนำไปติดตรงที่ทิ้งขยะ เพื่อให้คนทั่วไปได้เห็นและปฏิบัติตาม 2. ทำป้ายรณรงค์ทิ้งขยะให้ลงถัง 3. ช่วยกันเก็บขยะลงถัง

หรือ ร้องและเต้นเพลง ขอสรรเสริญพระเจ้า-Laudate Deum

ดูและดาวน์โหลดทั้งเนื้อเพลงและดนตรีที่ <https://www.youtube.com/watch?v=1dy5FJbOi0I>
เพื่อตอกย้ำผู้เรียน ให้เป็นผู้เริ่มต้นในการดูแล รักษาและไม่ทำลายระบบนิเวศ

ค.การบ้าน

1. ให้ผู้เรียนแต่ละคนหรืออาจทำเป็นกลุ่ม ออกแบบโปสเตอร์หรือแบนเนอร์รณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจเป็นพิเศษ (อาจออกแบบด้วย Application หรือ ด้วยโปรแกรมใน Computer ก็ได้) และนำมาเสนอในการเรียนครั้งต่อไป และอาจนำไปติดในห้องคำสอน ทางเดินในโรงเรียน เพื่อเป็นเสียงของความหวังที่เชิญชวนให้ช่วยกันดูแลรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม-ผู้สอนติดตาม
2. ให้ผู้เรียนสำรวจการใช้ทรัพยากรที่บ้านของตนเองว่า มีการใช้ที่เกินความจำเป็นหรือไม่ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้สิ่งนั้นให้คุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อไม่ได้ใช้งาน หรือเปิดเท่าที่จำเป็น
3. เชิญชวนสมาชิกในครอบครัวให้ช่วยกันประหยัดพลังงาน และปลูกต้นไม้คนละ 1 ต้น หรือดูความเป็นไปได้ของพื้นที่รอบบ้านและหมั่นคอยดูแลอย่างดี

ใบงานกิจกรรม “Super Hero ทั่วโลก”

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	วิธีแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถพิเศษของ Super Hero Super Hero ของกลุ่มคือ
1 โลกกำลังประสบปัญหา จากการขาดแคลนน้ำจืดที่สะอาด และขาดแคลนนํ้าดื่ม ในประเทศที่ยากจน	

ใบงานกิจกรรม “Super Hero ทั่วโลก”

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	วิธีแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถพิเศษของ Super Hero Super Hero ของกลุ่มคือ
2 โลกกำลังประสบปัญหา มลพิษทางน้ำและทางอากาศ จากโรงงาน	

ใบงานกิจกรรม “Super Hero ทั่วโลก”

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	วิธีแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถพิเศษของ Super Hero Super Hero ของกลุ่มคือ
3 โลกกำลังประสบปัญหา จากการบุกรุกป่า การเผาป่า และการทำลายระบบนิเวศ	

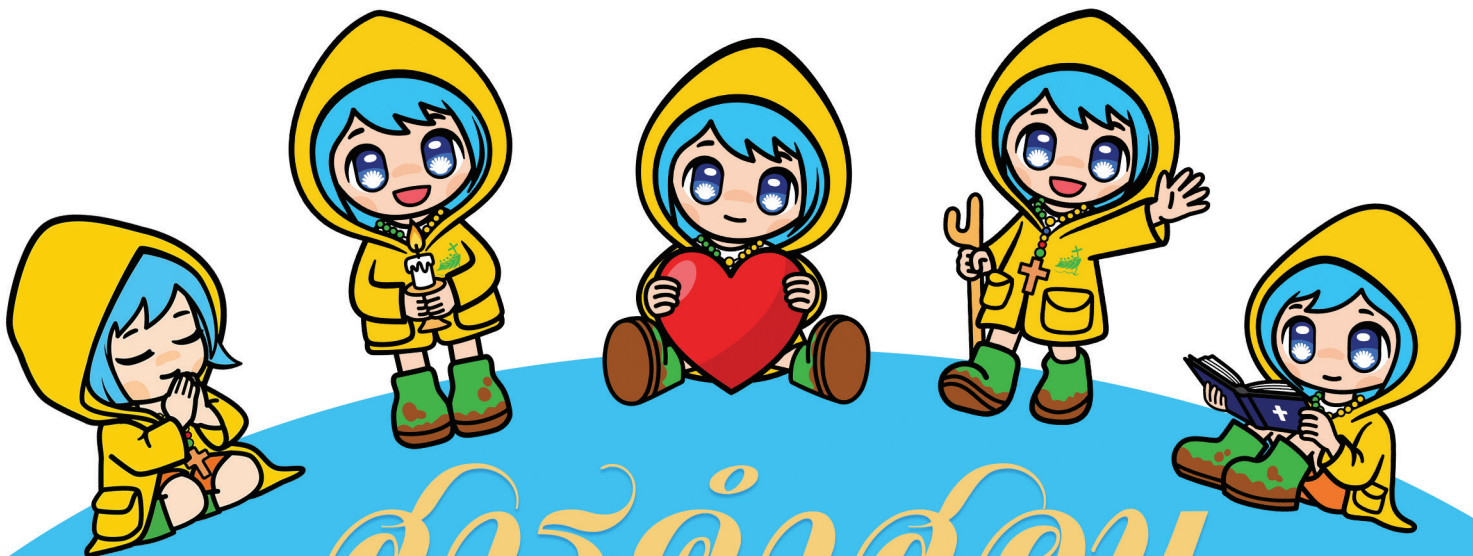
ใบงานกิจกรรม “Super Hero ทั่วโลก”

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	วิธีแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถพิเศษของ Super Hero Super Hero ของกลุ่มคือ
4 โลกกำลังประสบปัญหา จากขยะที่ไม่อาจย่อยสลายได้ และทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน	

ใบงานกิจกรรม “Super Hero ทั่วโลก”

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	วิธีแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถพิเศษของ Super Hero Super Hero ของกลุ่มคือ
5 โลกกำลังประสบปัญหา ความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรชายฝั่งและในทะเล	

“ความหวังนี้ไม่ทำให้เราผิดหวัง”
(สม. 5:5)

ดาวดำนดอน

สารคำสอน ปีที่ 31 ฉบับที่ 184 ปีการศึกษา 2568/2025